

**การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**
**STUDY ON SELF-DIRECTED LEARNING BEHAVIOR AMONG STUDENTS
FACULTY OF EDUCATION, BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY**

กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ* และ สถาพร พงกตพิกุล
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Kannaphat Hunsuwan* and Sataporn Pruettikul

Bangkokthonburi University and Bangkokthonburi University

*Corresponding Author E-mail : Kannaphat.hunsuwan@gmail.com

(วันที่รับบทความ : กันยายน 8, 2568 ; วันที่แก้ไขบทความ : กันยายน 29, 2568 ; วันที่ตอบรับบทความ : ตุลาคม 1, 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 1,675 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 323 คน โดยใช้การสุ่มแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรงรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินตนเองในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านบอกความต้องการและความสนใจของตนเองในการเรียน ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ในการเรียนรู้ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และด้านการวางแผนในการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เว้นแต่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาด้าน การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า กลุ่มระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : พฤติกรรมการเรียนรู้, การเรียนรู้แบบนำตนเอง, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the self-directed learning behaviors of students in the Faculty of Education at Bangkokthonburi University and 2) to compare the self-directed learning behaviors of students in the Faculty of Education at Bangkokthonburi University, classified by gender and educational level. The population consisted of students studying in the Faculty of Education in Bachelor's degree, master's degree and Doctoral degree in academic year 2025, Totaling 1,675 students. The sample, determined using Krejcie and Morgan's table, consisted of 323 students. The research instruments were a five-level rating scale questionnaire. The item objective congruence (IOC) values ranged from 0.67 to 1 and Reliability value was 0.89. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The research findings revealed that:

1. The self-directed learning behavior of students in the Faculty of Education at Bangkokthonburi University, the overall was at a high level, when considering each aspect, it was found that the aspect of self-assessment in learning had the highest average value, followed by the aspect of expressing one's own needs and interests in learning, the aspect of researching information from various sources in learning, the aspect of setting learning objectives, and the aspect of planning learning, respectively.

2. The results of the comparative analysis of self-directed learning behavior of students in the Faculty of Education, Bangkokthonburi University, classified by gender and educational level, The overall and each aspect were no different, except when classified by educational level in the area of researching information from learning resources was statistically significant difference at the .05 level. It was found that the groups with doctoral and master's degrees had significantly higher mean scores than the bachelor's degree group at the .01 level of statistical significance.

Keywords : Learning Behavior, Self-Directed Learning, Faculty of Education Bangkokthonburi University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคลากรตลอดจนเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาส่วนอื่นๆ เพราะไม่ว่าจะทำการพัฒนาส่วนใดก็ตามควรต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนก่อน ทั้งนี้การพัฒนาคนสามารถทำได้หลายรูปแบบและที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาคน คือการให้การศึกษาดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงต้องมีการพัฒนาการศึกษาและใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้ได้คนที่มีคุณภาพสามารถไปพัฒนาประเทศต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวล้ำนำสังคมโลกไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงต้องพัฒนาไปให้ทันกับโลกของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป้าหมายหลักในการพัฒนาด้านการศึกษาที่สำคัญ 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งด้านความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความทันสมัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อสนองความต้องการของบุคคลและสังคม ในสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะและความสามารถ โดยใช้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 23)

การศึกษาในปัจจุบันเอื้อต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาของโลก สนับสนุนให้บุคคลได้มีการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากการเรียนการสอนที่มีครูผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียวไปสู่การส่งเสริมให้นักศึกษามีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning : SDL) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ค้นหาข้อมูล จัดการการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง (Knowles, 1975) โดยเป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) และสนับสนุนสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนที่สามารถพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของตนเองสิ่งที่มีคุณค่าในตนเองของผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนตระหนักถึงความต้องการและความสนใจอย่างแท้จริง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบและควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนมีความสนใจเรียนรู้ ผู้เรียนจะใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนเพียงลำพัง แต่อาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น อาจารย์ ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเพื่อน เป็นต้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในแง่ที่ผู้เรียนจะเรียนด้วยความตั้งใจ มีจุดหมาย มีแรงจูงใจและสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการรอรับความรู้จากที่ครูสอนหรือถ่ายทอด นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า

ในระดับอุดมศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (Candy, 1991; Garrison, 1997) โดยเฉพาะนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในอนาคต การมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง จะช่วยให้สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เข้าใจวิธีการสอนที่หลากหลาย และสามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยสะท้อนระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการที่แท้จริง และสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ได้ (UNESCO, 2015) ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของครูในอนาคตให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนสามารถถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวไปสู่ผู้เรียนในชั้นเรียนต่อไป

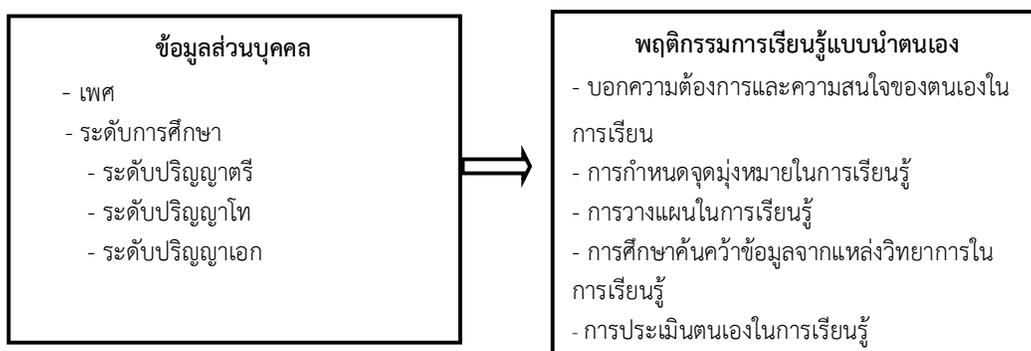
การพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นจำนวนมากในแต่ละปีการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาเพื่อการเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสามารถในเรื่องการจัดการเรียนรู้ การวิจัย การบริหารจัดการ และการเป็นผู้นำทางการศึกษา เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระบบการศึกษาและสังคม การพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะความเป็นครูที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และให้ความสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคมต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการนำเสนอวัตกรรมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เทคโนโลยี และสังคมได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้และสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี สามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน

2. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2568 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 1,675 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2568 จำนวน 323 คน กำหนดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ใช้ระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดอย่างเหมาะสม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. เพศ แบ่งเป็น
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. ระดับการศึกษา แบ่งเป็น
 - 2.1 ปริญญาตรี
 - 2.2 ปริญญาโท
 - 2.3 ปริญญาเอก

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. บอกความต้องการและความสนใจของตนเองในการเรียน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้
3. การวางแผนในการเรียนรู้
4. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้
5. การประเมินตนเองในการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ในการตอบแบบสอบถามดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างสอดคล้องหรือเห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือเห็นด้วยหรือไม่
- 2 หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองและการพัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม
2. กำหนดนิยามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยพิจารณาจากค่าคะแนนความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยให้เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์คัดเลือกค่าความสอดคล้องรายข้อมากกว่า 0.5 ขึ้นไป ทั้งนี้จากผลการพิจารณาพบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึง แต่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

6. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 323 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดลองงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 323 ฉบับ ไปยังนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนหลังจากจัดส่งเป็นเวลา 14 วัน จำนวน 323 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดจากการเก็บข้อมูล
3. นำแบบสอบถามดำเนินการลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
4. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ซึ่งนำเสนอในรูปความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 120)

4.51-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างสอดคล้องหรือเห็นด้วย

2.51-3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือเห็นด้วยหรือไม่

1.51-2.50 หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือไม่เห็นด้วย

1.00-1.50 หมายถึง ไม่มีมีพฤติกรรมที่สอดคล้องหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้แก่

3.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองระหว่างนักศึกษา จำแนกตามเพศ ใช้ค่าสถิติ t-test แบบเป็นอิสระ (t-test for Independent Samples)

3.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองระหว่างนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ และระดับการศึกษา นำเสนอผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ และระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	225	69.66
ชาย	98	30.34
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	118	36.53
ปริญญาโท	191	59.13
ปริญญาเอก	14	4.34

จากตารางที่ 1 เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนมากเป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 69.66 และนักศึกษาเพศชาย จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 และจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 59.13 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 36.53 และระดับปริญญาเอก จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.34 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและอันดับที่พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี นำเสนอผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าระดับ และอันดับที่พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	อันดับ
1. ด้านบอกความต้องการและความสนใจของตนเองในการเรียน	4.11	0.41	2
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้	3.66	0.68	4
3. ด้านการวางแผนในการเรียนรู้	3.65	0.73	5
4. ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้	3.72	0.36	3
5. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.13	0.86	1
รวม	3.89	0.69	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.86) ด้านบอกความต้องการและความสนใจของตนเองในการเรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.41) ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.36) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.68) และด้านการวางแผนในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียน	4.17	0.46	4.05	0.36	1.329	0.185
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้	3.87	0.41	3.55	0.27	1.866	0.064
3. ด้านการวางแผนในการเรียนรู้	3.70	0.52	3.62	0.21	0.809	0.419
4. ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้	3.70	0.34	3.74	0.02	0.430	0.667
5. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.20	0.36	4.06	0.34	1.029	0.305
รวม	3.60	0.42	3.58	0.24	1.362	0.175

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ระดับการศึกษา						F	P
	ปริญญาเอก		ปริญญาโท		ปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านบอกความต้องการและความสนใจของตนเองในการเรียน	4.15	0.38	4.09	0.46	4.05	0.38	0.27	0.75
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้	3.71	0.68	3.65	0.66	3.54	0.71	0.19	0.82
3. ด้านการวางแผนในการเรียนรู้	3.68	0.72	3.65	0.68	3.56	0.70	0.19	0.823
4. ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้	3.84	0.32	3.74	0.31	3.24	0.46	4.25*	0.02
5. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.31	0.64	4.06	0.68	3.90	0.82	2.14	0.12
รวม	3.96	0.55	3.86	0.56	3.76	0.61	0.63	0.53

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Tukey Post-Hoc Test ผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี
ปริญญาเอก	Mean difference	-	0.105	0.601**
ปริญญาโท	Mean difference		-	0.497**
ปริญญาตรี	Mean difference			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 5 พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญา

โท มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ด้านการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันทุกคน ไม่ว่าจะชายหรือหญิงมีโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน สามารถแสดงออกในการนำตนเองได้อย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินดา ประเสริฐ (2558) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน และ Haidari, et al. (2019 : Online) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาฝึกสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง จำแนกตามเพศ อายุ ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรนุช แหยมแสง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ SDLR ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง แม้ว่าโดยภาพรวมจะไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์รายด้านแล้ว พบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีปณิธานตนเองสูงกว่าเพศชาย แต่ด้านใฝ่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้านมีทักษะการแสวงหาความรู้ และด้านเป็นคนช่างสังเกต นักศึกษาชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ พรทิพย์ ผ่องสูงเนิน และสิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับอุดมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองไม่แตกต่างกัน

สำหรับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่ได้จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาเอก และปริญญาโท มีพฤติกรรมด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาเอกมีพฤติกรรมด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้สูงกว่าปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีเป้าหมายอย่างชัดเจน ประกอบกับหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าวิจัย ทำให้ผู้เรียนต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า ปัจจัยระดับการศึกษา (ปริญญาโท และปริญญาเอก) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเฉพาะความสามารถในการสืบค้นแหล่งข้อมูลวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยภัทร เวียงจันทร์ (2561) พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ แต่ละชั้นปี การศึกษาระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ความถี่ในการใช้ห้องสมุดหรือการใช้สื่อเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aroonjit (2022) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเองทางออนไลน์ของนักศึกษาคณะการบริหารสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ระดับการศึกษาส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระบบออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ Singer, et al. (2012) พบว่า แม้ผลรวมของพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลออนไลน์ไม่แตกต่างเมื่อจำแนกตามเพศ แต่ยังมีมิติย่อยที่แตกต่างได้ ซึ่งสนับสนุนผลที่พบว่า การค้นคว้าเชิงวิชาการแตกต่าง แต่ภาพรวมของพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองไม่แตกต่าง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แม้ระดับการศึกษาจะไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองในภาพรวม แต่กลับมีความสำคัญต่อ “ทักษะการค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการ” ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ควรเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสืบค้น การประเมิน และการใช้แหล่งข้อมูลวิชาการตั้งแต่ระดับปริญญาตรี เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพในระดับสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มีข้อเสนอแนะในการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวมสูง แต่ด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยากรต่างๆ ยังมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามระดับการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบหรือปรับปรุง หลักสูตรและ กิจกรรมการเรียนการสอน ให้เน้นการพัฒนาทักษะการค้นคว้าและประเมินแหล่งข้อมูลวิชาการอย่างเป็นระบบ เช่น อบรมฝึกการใช้ฐานข้อมูลวิชาการ การตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ และกิจกรรมโครงการวิจัย

1.2 การสนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง โดยเน้นการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการนำผลการค้นคว้ามานำไปประกอบการเรียนรู้หรือจัดทำโครงการ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในระดับสูง

1.3 การวางแผนพัฒนาครูและผู้สอน อาจนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดอบรมหรือพัฒนาครูและผู้สอน เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างเหมาะสมกับแต่ละระดับชั้น การศึกษา และสามารถสังเกตหรือประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษาในด้านทักษะการค้นคว้าและการใช้แหล่งข้อมูลวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

2.2 ศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

2.3 ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เชิงลึกและทำการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้หรือการแสดงพฤติกรรมแบบนำตนเอง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรทิพย์ ผองสูงเนิน และสิริลักษณ์ โปรงสันเทียะ. (2562). การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ**, 8 (1), 51-60.
- วรนุช แหยมแสง. (2557). **การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (รายงานการวิจัย)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หทัยภัทร เวียงจันทร์. (2561). **พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุจินดา ประเสริฐ. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. **วารสารจันทรเกษมสาร**, 21 (40), 89-98.
- Aroonjit, S. (2022). Self-Directed Learning in Online Learning among Students of Faculty of Social Administration, Thammasat University. **Journal of Social Work and Social Administration**, 30 (1), 127-153.
- Candy, P. (1991). **Self-direction for Lifelong Learning : A Comprehensive Guide to Theory and Practice**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Garrison, D. R. (1997). **Self-directed learning : Toward a comprehensive model**. Adult Education.

- Haidari, S. M., et al. (2019). Technology-enhanced self-directed language Learning behaviors of efl student teachers. **Contemporary Educational Technology**, 10 (3). <https://doi.org/10.30935/cet.590003>.
- Knowles, M. S. (1975). **Self-directed learning : A guide for learners and teachers**. New York : Association Press.
- Singer, G., et al. (2013). Impact of gender and age on performing search tasks online. **Mensch & Computer**, 2012, 23-32.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York : Harper & Row.
- UNESCO. (2015). **Rethinking education: Towards a global common good?**. Paris : UNESCO.